

En brottsbekämpande verksamhet hos Försäkringskassan: Ds 2026:4

Sammanfattning:

Botkyrka kommun ställer sig positiv till förslaget gällande en ny brottsbekämpande avdelning på Försäkringskassan. Välfärdsbrott, när individer eller organiserade aktörer utnyttjar välfärdssystemen genom exempelvis bidragsfusk, falska intyg eller olaglig ersättning, utgör ett allvarligt hot mot samhället på flera nivåer. Det handlar inte bara om ekonomiska förluster, utan också om förtroende, rättvisa och trygghet i grunden av vårt demokratiska system.

Svar:

Ett hot mot välfärdens finansiering

Välfärdssystemet bygger på att resurserna används korrekt och når dem som verkligen behöver stöd. När pengar går till fel mottagare minskar utrymmet för att finansiera viktiga verksamheter som sjukvård, skola och omsorg. Även om varje enskilt fall kan verka litet, innebär summan av välfärdsbrott att stora belopp försvinner från det gemensamma. Detta kan på sikt leda till nedskärningar, försämrad kvalitet och minskad tillgänglighet i samhällsservicen. Media har belyst fall av större felaktigt utbetalade belopp under de senaste åren, vilket stärker den växande oron för hur pengar från välfärden används.

Undergräver tilliten i samhället

Sverige har historiskt varit ett land med hög tillit, där människor litar på varandra och på myndigheter. Denna tillit är en central förutsättning för att välfärdssystemet ska fungera effektivt. När välfärdsbrott blir vanligare eller uppmärksammas mer, riskerar det att skapa misstänksamhet, både mellan medborgare och gentemot staten. Om människor upplever att andra fuskar utan konsekvenser kan viljan att själv göra rätt minska, vilket i sin tur förstärker problemen.

När människor som inte har rätt till stöd ändå får det, uppstår en grundläggande orättvisa. Det drabbar dem som är i verkligt behov och riskerar att urholka legitimiteten för hela välfärdssystemet. Om medborgare uppfattar systemet som orättvist eller ineffektivt minskar stödet för

gemensamma lösningar, vilket kan få långtgående konsekvenser för samhällsmodellen i stort.

Gynnar organiserad brottslighet

Välfärdsbrott är i dag inte bara ett problem på individnivå, utan också en inkomstkälla för organiserad brottslighet. Kriminella nätverk kan systematiskt utnyttja olika bidragssystem, använda falska identiteter eller starta företag i syfte att tillskansa sig offentliga medel. Genom att Försäkringskassan och Polisen får möjlighet att arbetare närmare varandra och få en större möjlighet till att utnyttja varandras resurser så anser Botkyrka kommun att det kommer bidra till att förebygga den kriminella ekonomin. De stoppade beloppen kommer sedan kunna återgå till välfärdssystemet för att hjälpa dem de fanns till för från första början.

Därför måste bekämpningen prioriteras

Att bekämpa välfärdsbrott är därför en central uppgift för staten. Det kräver bättre samverkan mellan myndigheter, utvecklade kontrollsystem och effektiva sanktioner. Samtidigt är det viktigt att arbetet genomförs rättssäkert och proportionerligt, så att det inte drabbar oskyldiga eller skapar onödig byråkrati.

Investeringar som syftar till att öka Försäkringskassans förmåga att förebygga och upptäcka välfärdsbrott kommer i längden skapa lönsamhet, både ekonomiskt och socialt. Även om det bidrar till i en initial kostnad, resulterar det i att bidragsfrågan tas på allvar och prioriteras på en högre nivå. Genom att säkerställa att resurser används korrekt stärks välfärdens kvalitet, skydda skattebetalarnas pengar och upprätthålla den tillit som är avgörande för ett fungerande samhälle

Botkyrka kommun, Kommunstyrelseförvaltningen.